

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

חידון התנ"ך הארצי לנוער, התשע"ט

מבחן בכתב לבתי הספר הממלכתיים

שם המתמודד(ת):

שם בית הספר:

המחוז:

הממונה על חידוני התנ"ך

איציק בן-אבי

רכז החידון

חננאל מלכה

מחברי השאלות

יאיר רשלבך ורגב גולן

העיר

אביעד שלמה מוריה

ז' באדר ב' התשע"ט

14 במרץ 2019

© כל הזכויות שמורות

חידון ארצי בכתב לבתי הספר הממלכתיים, התשע"ט

71 שנים למדינת ישראל

הוראות למתמודדים: בשלב זה של החידון 50 שאלות. הניקוד לכל שאלה – נקודה אחת. ניתן לצבור עד 50 נקודות שתיזקפנה לזכותכם בחידון הפומבי.

בחלק א - 25 שאלות כלליות

בחלק ב - 25 שאלות בנושאים נבחרים

בחלק ג - 10 שאלות מילואים ("שובר שוויון")

זמן הבחינה - 60 דקות.

בשאלות רבות הברירה, הקיפו במעגל את התשובה הנכונה ביותר מבין ארבע התשובות האפשריות.

בשאלות הפתוחות, ענו תשובה קצרה ומדויקת.

חומר הלימוד לחידון:

תורה:

תרי עשר:

יואל: כל הספר
עמוס: כל הספר
יונה: כל הספר
חגי: כל הספר

בראשית: כל הספר
שמות: פרקים א'-כ', כ"ד, ל"א-ל"ד
ויקרא: פרקים י"ט, כ"ג-כ"ד
במדבר: פרקים י"ז-י"ז, כ"ח, כ"ז, ל"ב
דברים: פרקים י"ב-י"ד, י"ז-י"ח, ל"ח, ל"ד

כתובים:

נביאים ראשונים:

איוב: פרקים א'-ב', מ"ב
רות: כל הספר
קהלת: פרקים א'-ד', י"א-י"ב
אסתר: כל הספר
עזרא: פרקים א', ג', ז', ט', י'
נחמיה: פרקים א'-ו', ח-י', י"ב-י"ג

יהושע: פרקים א'-י"א, י"ד-כ', כ"ב-כ"ד
שופטים: כל הספר
שמואל א': כל הספר
שמואל ב': כל הספר
מלכים א': כל הספר
מלכים ב': כל הספר

נביאים אחרונים:

ישעיה: פרקים א'-י"ב, ס"ט-ס"ו
ירמיה: פרקים א'-ב', י"ח-ל"ג

הערה: לעתים השאלות מנוסחות בלשון זכר אבל עשויות לרמז לזכר או לנקבה.

בהצלחה!

חלק א': שאלות כלליות

1. שמה של שכונת מאה שערים בירושלים לקוח מן הפסוק: "וַיִּזְרַע בְּאֶרֶץ וַיִּמְצָא בַשָּׂנֵה הַהוּא מֵאָה שְׁעָרִים". מי זכה לשגשוג המתואר?

- א. אברהם
- ב. יצחק
- ג. דוד
- ד. שלמה

2. בליל בחירות 1977 הקדיש ראש הממשלה, מנחם בגין ז"ל, לאשתו עליזה קטע מנאום מקראי: "זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֶהְבֵּת כְּלֹלְתֶיךָ". את מי ציטט?

- א. נחמיה
- ב. ירמיה
- ג. יהושע
- ד. ישעיה

3. מבין הבאים, על איזה עץ **לא** מסופר שישב תחתיו אדם?

- א. רותם
- ב. תומר
- ג. אלון
- ד. אשל

4. שתי המילים היחידות בתורה שנכתבו בארמית הן שם של מקום, יְגַר שְׁהַדוּתָא. מהו שמו העברי של המקום?

- א. בית אל
- ב. מחניים
- ג. גלעד
- ד. חרן

5. בכיכר הדוידקה בירושלים ניצבת אנדרטה לזכר לוחמי מלחמת העצמאות, אשר בגבה נחקק: "וַיִּגְנוּתִי אֶל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָה". מי נשא דברים אלה?

- א. אלישע
- ב. נתן
- ג. ישעיה
- ד. שמואל

6. מיהו אביה של קָרן הפּוֹדָ?

- א. אחאב
- ב. איוב
- ג. נבות
- ד. אליפז

7. על מי מסופר: "וַתֵּשֶׁם בַּפּוֹדַ עֵינֶיהָ"?

- א. עתליה
- ב. איזבל
- ג. מלכת שבא
- ד. חולדה הנביאה

8. "מִמֶּנִּי תִרְאוּ וְכֹן תַּעֲשׂוּ" היא סיסמת בית הספר לקצינים של צה"ל, בה"ד 1.

מה **ניתן** לומר לגבי מי שטבע אותה?

- א. היה בנו של גלעד
- ב. זכה בעקבות מעשה שביצע לשם נוסף
- ג. שני בניו נרצחו לעיניו
- ד. הכה שש מאות פלשתים במלמד בקר

9. קהלת מזכיר אירועים שונים בחייו של אדם: "לְכָל זְמַן וְעַת לְכָל-חֶפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם".

איזה זוג אירועים **אינו** מוזכר בדבריו?

- א. עת לאהוב ועת לשנוא
- ב. עת להוסיף ועת לגרע
- ג. עת לבקש ועת לאבד
- ד. עת לחשות ועת לדבר

10. בכניסה למטה האו"ם בניו-יורק מוטבע פסוק המביע נבואה לשלום: "וְנִכְתְּבוּ

חֲרֻבוֹתֵם לְאֵתִים וְחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמִזְמֵרוֹת לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חָרֵב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד

מִלְחָמָה". מי הנביא שאמר דברים אלה?

- א. ישעיה
- ב. יואל
- ג. עמוס
- ד. ירמיה

11. רשת "המשביר לצרכן" נקראת ע"ש "המשביר המרכזי", משרד שדאג לספק מזון בתקופת הרעב במלחה"ע הראשונה. מי כונה "המשביר לכל עם הארץ"?

א. יוסף

ב. משה רבנו

ג. שאול

ד. דוד

12. איזה מאורע משמח מתאר הכתוב במילים: "לעשת חנכה ושמחה ובתודות ובשיר מצלילים נבלים ובכנרות"?

א. חנוכת המקדש

ב. חנוכת חומות ירושלים

ג. סיום בניית המילוא

ד. העלאת ארון הברית לירושלים בימי דוד

13. במשלו בפני בעלי שכם, מתאר יותם, בנו של גדעון, עצים המחפשים מלך: "הלוך הלכו העצים למשח עליהם מלך". איזה מהבאים אינו מוזכר במשל כמועמד למלוכה?

א. תאנה

ב. גפן

ג. תמר

ד. זית

14. "ויאספו כל-העם פאיש אחד אל-הרחוב אשר לפני שער-המים". במעמד זה חודש מועד, ש"לא-עשו מימי ישוע בן-נון בן". איזה?

א. יום הכיפורים

ב. שבועות

ג. פסח

ד. סוכות

15. הנביא ירמיה מנבא באחת מנבואותיו: "שדות בכסף וקנו". מבין המקומות הבאים,

איזה מקום נקנה באמצעות ככרי כסף?

א. שכם

ב. שדה עפרון והמערה שבו

ג. גורן ארונה

ד. הר שומרון

16. סיסמתו של המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים, "המוסד", היא פסוק ממשלי:
"בְּאֵין תַּחְבֵּלוֹת יִפֹּל עִם וַתְּשׁוּעָה בָּרַב יוֹעֵץ". מיהו המצביא שניתנה בו "תְּשׁוּעָה לְאָרֶם"?

א. רזון בן-אלידע

ב. חזאל

ג. רצין

ד. נעמן

17. על איוב נאמר: "וַיִּרְאֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בְּנֵי בְנָיו אַרְבַּעַת דָּרוֹת". לאיזה מלך הובטח:
"בְּנֵי רְבִיעִים יֵשְׁבוּ לָךְ עַל כֶּסֶּא יִשְׂרָאֵל"?

א. דוד

ב. שלמה

ג. יהוא

ד. שאול

18. מי ממלכי ישראל שימש בעברו כ"שֹׁר מְחַצֵּית הָרֶכֶב"?

א. פקח בן רמליהו

ב. זמרי

ג. יהוא בן נמשי

ד. בעשא בן אחיה

19. "העם דורש צדק חברתי" הייתה סיסמת המחאה החברתית בשנת 2011. בימי נחמיה, היה ויכוח על צדק חברתי בין נחמיה לחורים ולסגנים: "וַאֲרִיבָה אֶת הַחֹרִים וְאֶת הַסְּגָנִים". מה היה דרישת נחמיה מהחורים ומהסגנים במסגרת הוויכוח?

א. שייתנו תרומות ומעשרות

ב. שיוותרו על חובות

ג. שיריבו ריב יתום ואלמנה

ד. שייתנו צדקה

20. מיהם אֶסְפָּתָא וְאֲדָלָיא?

א. שני שרים בממשלת פרס

ב. שני סריסים בארמון המלך אחשוורוש

ג. שניים מבניו של המן

ד. שניים מנציבי המלך אחשוורוש

21. מי אמר : "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִטְפוּ הַהָרִים עָסִיס וְהַגְּבָעוֹת תִּלְכְּנָה חֶלֶב וְכָל-אֲפִיקֵי יְהוּדָה יִלְכוּ מַיִם"?

- א. יואל
- ב. ישעיה
- ג. עמוס
- ד. חגי

22. מי היה כֹּהֵן בֵּית אֵל בימי הנביא עמוס?

- א. מתן
- ב. יונתן
- ג. אוריה
- ד. אמציה

23. על מה אמר קהלת שהוא "לא יוכל להִמְנוֹת"?

- א. שכל
- ב. הבל
- ג. חיסרון
- ד. מעשה האדם

24. מי נתבקשה : "אֶל-נָא תִכְחַדִּי מִמְּנֵי דְבָר"?

- א. האישה התקועית
- ב. האישה השונמית
- ג. רחב
- ד. דבורה הנביאה

25. מהו "אֶקוּ"?

- א. שם של מקום
- ב. שם של חיה
- ג. שם של כלי עבודה
- ד. שם של עיר

חלק ב': שאלות בנושאים נבחרים

שאלות בנושא שירי התנ"ך

התנ"ך הוא מקור השראה לאמנים וליוצרים רבים, אשר כתבו לאורו ושזרו את פסוקיו בשיריהם.

26. מי ניבא כי האבלים יזכו ל"פֶּאֶר תַּחַת אֶפְרַיִם שְׁמֹן שֶׁשֶׁן תַּחַת אֶבֶל מַעֲטָה תִּהְיֶה תַּחַת רוּחַ כֶּהֱ"י? (ישי ריבו, "תוכו רצוף אהבה") _____

27. באיזו עיר גרה מי שזכתה לנבואה: "כִּד הַקִּמְחָה לֹא תִכָּלֶה וְצַפְחַת הַשֶּׁמֶן לֹא תִחְסַר"? (נעמי שמר, "כד הקמח") _____

28. מי נשא את התפילה: "קִטְנֹתַי מִכָּל הַחֲסִידִים וּמִכָּל הָאֲמֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדְּךָ"? (יונתן רזאל, "קטונתי") _____

29. נורית הירש הלחינה פסוקים המתארים הפסד צורם של אויב מר: "נַחַל קִישׁוֹן גִּרְפָּם נַחַל קְדוּמִים נַחַל קִישׁוֹן". בפי מי מובא פסוק זה? _____

שאלות בנושא חקלאות

חקלאות היא ענף מרכזי ומהותי בארץ ישראל, מימי התנ"ך ועד ימינו. החקלאות הישראלית היא גאוה לאומית.

30. מי הזהיר את העם במילים:

"וְאֵת-שְׂדוֹתֵיכֶם וְאֵת-כַּרְמֵיכֶם וְזִיתֵיכֶם הַטּוֹבִים יִקַּח"? _____

31. מקִשָּׁה הוא שדה בו מגדלים אבטיחים וקישואים. על מי נאמר: "וְנוֹתְרָה... כְּסֻכָּה בְּכָרֶם כְּמִלּוֹנָה בְּמִקְשָׁה"? _____

32. פרדס הוא המטע בו מגדלים פירות הדר. מי העיד על עושרו באומרו: "עָשִׂיתִי לִי גִנוֹת וּפְרָדְסִים וְנִטְעֵתִי בְּהֵם עֵץ כָּל-פְּרִי"? _____

33. עמיר הוא צרור שיבולים. מי ניבא לממלכת ישראל עונש עתידי: "הִנֵּה אֲנֹכִי מַעִיק תַּחְתֵּיכֶם כְּאֲשֶׁר תַּעֲיֵק הָעֶגְלָה הַמְּלֹאָה לָהּ עֲמִיר"? _____

שאלות בנושא סמלים

ישנם סמלי עיריות ומוסדות בישראל המנציחים אירועים ופסוקים מהתנ"ך.

34. בסמל משרד התיירות מופיע אשכול ענבים הנישא בידי שני אנשים: "אֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד מִן הָרְמָנִים וּמִן הַתְּאֵנִים". מאיזה נחל הובא אשכול הענבים? _____

35. בסמל העיר תל-אביב-יפו מופיע הביטוי "אֶבְנֶה וְנִבְנֶית", הלקוח מדבריו של נביא: "עוֹד אֶבְנֶה וְנִבְנֶית בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל". מיהו הנביא? _____

36. בסמל הסתדרות הרופאים בישראל מופיע, לצד המנורה, מטה שעליו כרוך נחש. אחד המלכים השמיד אותו: "וְכַתַּת נָחֹשׁ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה מִנְּשָׁה". מדוע? _____

37. בסמל העיר רחובות מופיע הפסוק שהעניק לעיר את שמה: "וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוֹבוֹת וַיֹּאמֶר כִּי עָתָה הִרְחִיב ה' לְנוֹ". מי קרא למקום המתואר בשם רחובות? _____

שאלות בנושא בחירות

בימים אלו אנו בעיצומה של מערכת בחירות. בתנ"ך נעשו לא מעט בחירות; בין אנשים, בין עמים ובין תחומים שונים.

38. ידוע כי תהליך בחירת מלך ישראל הוא תהליך משמעותי מאוד. איזה עם נוכרי כינה את שאול המלך "בְּחִיר ה'?" _____

39. מה שם הילד עליו ניבא ישעיה: "חֲמָאָה וּדְבַשׁ יֹאכַל לְדַעְתּוֹ מְאוֹס בְּרָע וּבְחֹר בְּטוֹב"? _____

40. סיירת חות"ם היא ההנהגה הצעירה של חידוני התנ"ך במשרד החינוך. שמה לקוח מדבריו של הנביא חגי: "וַיִּשְׁמְתִיךָ פְּחוֹתֶם כִּי בָדַד בְּחַרְתִּי". למי אמר הנביא דברים אלה? _____

שאלות בנושא שלום

שלום ושלווה הם משאת נפשם של כל אדם ואומה באשר הם. בתנ"ך, השלום תופס מקום מרכזי: בדיבור בין אנשים, בחלומות עתידיים וגם במציאות רגילה של חיים.

41. על מי נאמר שהיה "רצוי לרב אֶחָיו דָּרֵשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדַבֵּר שְׁלוֹם לְכָל זָרְעוֹ"?

א. משה רבנו

ב. דוד

ג. מרדכי

ד. שלמה

42. מי הנביא שבדבריו מוזכר: "הִנְנִי נֹטֶה אֵלַיָּהּ כְּנֶהֱרַח שְׁלוֹם וְכִנְחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם"?

א. יואל

ב. חגי

ג. ישעיה

ד. עמוס

43. בפרשת קדושים מצווה על היהודי לאהוב אדם אחר כמו שהוא אוהב את עצמו:

"וְאָהַבְתָּ לוֹ כְּמוֹדְךָ". מיהו אותו אדם?

א. הזקן

ב. הגר

ג. היתום

ד. העני

44. שליחו של אדם אמר לקבוצת אנשים: "שְׁלוֹם לְכֶם אֵל תִּירְאוּ". מה היחס בין

קבוצת האנשים לשולח השליח?

א. חייליו

ב. אחיו

ג. בניו

ד. עבדיו

45. "וּבְמָקוֹם הַזֶּה אֶתֵּן שְׁלוֹם נְאֻם ה'". מהו אותו מקום?

א. שילה

ב. המשכן

ג. בית המקדש הראשון

ד. בית המקדש השני

שאלות בנושא ספרים

התנ"ך הוא "ספר הספרים". ספרים רבים מופיעים ב"ספר הספרים", בהקשרים שונים ומגוונים.

46. מי שלחה ספרים וחתמה עליהם בשם אדם אחר?

- א. איזבל
- ב. אסתר
- ג. עתליה
- ד. דבורה

47. אדם הואשם ששלח ספרים בעלי תוכן שלילי אל צפניה הכהן בימי ירמיה. מיהו?

- א. אחאב בן קוליה
- ב. חנניה בן עזור
- ג. אחיקם בן שפן
- ד. שמעיהו הנחלמי

48. מי קרא את סֵפֶר הַבְּרִית באזני העם?

- א. יהושע
- ב. שמואל
- ג. נחמיה
- ד. משה רבנו

49. מי המלך שקיבל במתנה ממלך זר "סִפְרִים וּמִנְחָה"?

- א. שלמה
- ב. דוד
- ג. חזקיהו
- ד. יאשיהו

50. לאחר אחד מחטאי ישראל התדיין משה עם ה' באשר לעתידו של העם, ובמהלך ההתדיינות ביקש מה' שיימחה אותו מספרו אם לא ייסלח לישראל. מהו אותו החטא?

- א. חטא העגל
- ב. חטא בעל פעור
- ג. חטא המרגלים
- ד. חטא מי מריבה

חלק ג': שאלות מילואים

שימו לב! הניקוד שתצברו בשאלות 51-60 ישמש רק במצב של שוויון במהלך החידון.

51. לפני איזו מכה ממכות מצרים אמרו לפרעה עבדיו :

”עַד מָתַי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שְׁלַח אֶת הָאֲנָשִׁים?” _____

52. מבין שניים עשר המרגלים שנשלחו לארץ,

מה היה שמו הפרטי של המרגל משבט אפרים? _____

53. לאיזו עיר עלה הורם מלך גזר לעזור בזמן מלחמתה עם יהושע? _____

54. ע"י מי כונו דוד ואנשיו :

”גִּבּוֹרִים הָמָּה וּמְרִי נָפֶשׁ הָמָּה כְּדָב שְׂכּוֹל בְּשֹׁדֵה”? _____

55. איזה שבט המשיל **משה** בברכותיו ל"גור ארצה"? _____

56. מי התבקש : "עלה אתי בגרלי"? _____

57. "על שלשה פשעי... ועל ארבעה לא אשיבנו". ציין את שמה של הממלכה

הראשונה המועדת לעונש שאת שמה מזכיר הנביא. _____

(58-60). על שלושה אנשים מסופר שהכינו מצות לאורחיהם. ציין את שמותיהם.

_____ 58.

_____ 59.

_____ 60.

בהצלחה!